

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)A TISZANTÜLI REFORMÁTUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLONYAMegjelenik — egyelőre — havonként, a hónap 15. napján.
Jelenlegi előfizetési ára évi 20 forint.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: D. DR. RÉVÉSZ IMRE

Egyházkerületi főgondnoki székfoglaló beszéd

Elmondotta Dr. Szentpéteri Kun Béla egyházkerületi főgondnok
az 1946 július 18-án tartott egyházkerületi közgyűlésen

Főtiszteletű Közgyűlés!

A francia nagy forradalom első nemzetgyűlésének elnöke a megválasztásakor azt mondta: Ez olyan nagy tisztesség, amelyet sem keresni, sem visszautasítani nem szabad. Ugyanezt mondhatom most én is. E nagy tisztésért akkor sem kerestem, amikor az erőm több, az általános helyzet pedig kedvezőbb lett volna. De éppen úgy most alkalmatlanságomat érezve sem szabad visszautasítanom.

Holott ma arról is lehet szó, vajjon az egyházkerületi főgondnokság nem időszerűtlen-e. Háromszáz évvel ezelőtt, amikor a szatmárnémeti zsinaton puritánus eleink bátor fellépését elítélték, az volt a nagyon tisztelendő atyák gondolatában, hogy egyházunkat úgysem a szolgálai sorsban élő nép, hanem az istenfélő és buzgón vallásos nagyságos fejedelem védi meg. Kilencven évvel később, amikor már nem volt fejedelmi főgondviselőnk, sőt az uralkodó rezolúciói vallásunk elnyomására voltak szánva, azért állítottak a szuperintendenciák élére főkurátorokat, hogy a vagyonos és befolyásos előkelők oltalmazzák az üldözött egyházat. Még a múlt század közepén is a császári önkénnyel szemben szintén a vagyonos, műveltségben, függetlenségben kiemelkedő férfiak tehettek legtöbbet az egyház szabadsága védelmére. De most, amikor sem vagyons, sem műveltség, sem politikai befolyás tekintetében nincsenek a régihez hasonló nagy különbségek, az egyházkerületi főgondnokság talán csak a régi idők kedves szép emléke, amely arra jó, hogy az egyház szolgálatára kész és képes társainkat — világnézetiünkkel ugyan nem éppen egyező módon — külső díszítéssel ellássuk.

Én ugyan nem tudom csak emlének tekinteni. Előttem igen magas példakép áll, azé, aki most ötven éve vette át az egyházkerületi kormányzást, aki mellett végeztem egyházi munkám nagyobbik felét. Benne minden megvolt, hogy az ország sorsának legfőbb intézői közt foglalhasson helyet, de egész életét az egyháznak szentelte. Harminc évet meghaladó főkurátorságát az alkotások hosszú sora hirdeti. Csak hogy egyházunk Degenfeld Józsefnek quando ullum inveniet parem.

Eppen a magas mérték miatt hosszú lelki tusa után tudtam a tisztesség vállalása mellett dönteni. Negyvenhat éve mult, hogy az egyházi önkormányzat munkájába állítottak. Annak is, hogy először foglaltam helyet az egyházkerületi közgyűlésen, amelynek harminckilenc év óta állandó tagja vagyok. A díjazott állásokból ennyi szolgálat után teljes nyugdíjjal bocsátják el a kiöregedett tisztviselőt. Itt engem most vezető tisztviselőre emelnek. Am am embernek lehetetlen, Isten által lehetséges. És az Úr Isten szinte kézzelfogható bizonyosságokat tett elem, hogy most az ideállásomat rendeli. Nem hagy-

hattam figyelmen kívül püspökünknek és a magyar református egyház más kiválóságainak sürgető készítését. Nem hagyhatom figyelmen kívül a presbitériumok csaknem egyhangú kívánságát. Választóim, presbitertársaim, hazánk északi, keleti és déli határaitól a Tiszáig terjedő nagy területen — nekem igazán „anyám és testvéreim” — általában munkájukból élő emberek, legnagyobb részben kérgestenyvérű földművesek — oh hogy szeretnék valamennyiükkel kezét szorítani! — becsületben, hűségben, értelemben felvehetik a versenyt a világ bármelyik népével és bármelyik társadalmi osztállyal. Ha ők úgy vélekedtek, hogy a mostani zimankós időben ilyen szintelen ember kell a kormányrúd mellé, ha ők arra határoztak, hadd hirdessen bölcsességet az évek sokasága: az emberi józanság döntését parancsnak fogadom el.

De látnom kell e választásban új szellem érvényesülését is. Ha valamiért hálát kell adnom e magas tisztviselőre emeltetemkor nem a személyemet ért kitüntetés, még nem is a szép munka alkalmam, hanem mindennekfelett eszméim diadala. Mert ennek kell tekintenem, hogy valakit, aki egy kis falusi lelkipásztor fia, igen szürke, minden befolyás nélküli és igen szerény anyagi viszonyok közt élő ember, a legnagyobb egyházkerület legnagyobb világi tisztviselőjére emeltek, pusztán azért, mert bár kevés eredménnyel, állandó hűséggel dolgozik a Krisztus egyházában.

Egyházi törvényünk szerint az egyházkerületi főgondnok az egész egyházkerület ügyeit elnöktársával egyetértésben intézi, különösen gazdasági vonatkozásban irányítja.

Nagyrabecsült elnöktársamhoz, püspök úrhoz régi meleg barátság csatol. Ami ennél is több: lényeges egyházi kérdésekben hosszú évek óta egy úton haladtunk. Nem szorosan egyházi kérdésekben nem szükség mindig egy véleményen lenni. Ilyen ügyekben, ha az állásfoglalás elkerülhetetlen, egyedül Jézus Krisztustól kérek tanácsot.

A másik útmutatás, hogy az egyházkerületi főgondnok különösen gazdasági vonatkozásban irányítja az egyházkerület ügyeit, most nem érvényesülhet. Ha a lelkipásztor nem törődik az anyagiakkal, megeshetik, nem lesz hol és nem lesz kinek az ígét hirdetni. A világi szolga meg ha nem indítja tagtársait a Krisztus országának buzgó keresésére, az anyagi eszközök megszerzését célzó munkájában azt a választ kaphatja, hogy ennél olcsóbb és szórakoztatóbb társaskört is lehet találni.

Eveken át foglalkoztatott a gyökeres egyházi szervezeti reform gondolata, hogy egyházalkotmányunkat egészen a nyugati országokban élő hittestvéreinknél gyökeret vert mintára alakítsuk. Most a nagy változás arra tanít, a szervezeti reform ráér, sürgős a lelki megújulás. A magunk

ereje semmire sem elég. Semmi erőlködéssel sem tudjuk a termetünket megnövelni. Kivédhetjük az egyik támadást, a másik annál erősebben ér; szerünk töképenzt, az infláció megemészti; vesztünk földet, a birtokreform elveszi; építünk palotát, a légitámadás porba dönti; beleilleszkedünk a hatalmon levők kegyébe, a rendszerváltozás rovásunkra írja. Ellenben, aki Krisztus felé veszi az útját, sohasem csalódhat, mert Krisztus mindörökké egy marad.

Minden egyházi tisztségnél tehát csak az lehet a mérték, vajjon a kiszemelt valóban az-e, amire magát esküjében kötelezi: Jézus Krisztus alázatos szolgája. Most kivált, hogy mindnyájan egyformán szegények lettünk, az életnek is ellenmondás külső előkelőséget keresni. De óvjon Isten bennünket attól a bűntől is, hogy azokat, akiknek szolgálatát eddig hűnek tapasztaltuk, mellőzzük csak azért, mert nem tartoznak az új emberek közé. A megújulás létszátának keltése, képmutatás is volna, ha a régi befolyásosoknak a most befolyásosokkal felcserélésétfigyeltatnánk megújulás gyanánt.

A megújuláshoz tartozik annak megértése is, hogy Magyarországon az egyházaknak éppen úgy, mint az egyeseknek, le kell tenni a kényelmes éledgelés ábrándjáról. Régotha hirdetem, hogy egyházunknak folyvást készülni kell, sőt készen kell lenni a maga erejéből megélhetésre. Sokszor elmondtam, hogy nem kívánom az állam az egyház szétválását, de nem is félek tőle. A készenállás most fokozottan szükséges. A legyőzött, megcsönkült, jóvátételre kényszerült kis Magyarország mindenképpen kénytelen lesz kiadási tételait lejjebb szállítani.

Imertem a magyar református egyházi életet már abban az időben, amikor nem volt sem fizetéskiegészítés, sem számottevő államsegély. Nem tapasztaltam, hogy a félszázad előtt megindult nagy állami támogatás használt volna a mi egyházunknak. Emeltünk néhány szép épületet, több embernek adtunk, talán valamivel nagyobb darab kenyeret. De a fényes palotákban nem voltunk egészen otthon és akik a kenyérünket ették, nem voltak egészen a mi házuk népe. A nagy igazságot, hogy a lélek az, ami megelevenít, világosan példázza a magyar református egyház az ötven évnél régebbi és az utolsó félszázad alatti állapotában. Mennyi képességet tárt fel, mennyi erőt adott, milyen hatalmas kovász volt az egész nemzeti életben az ötven év előtti, milyen léleklelenné, elernyedté, hátratedt lett az állami támogatás ötven éve alatt.

Nincs okunk félni az anyagi szegénységtől. Bár az erőviszonyok, mint az egész társadalomban, talán egyházunkban is megváltoznak. — Ezentúl alighanem a kis egyházközsegek lesznek erősebbek. Ezeket a földreform alig érintette, sőt tagjai jó részének a teljes vagyontalanságból kiemeléseivel talán erőforráshoz juttatta. A nagy egyházközsegek és nagy intézmények sok veszteséget szenvedtek. Nem szabad kételkednünk, hogy hamarosan jön az igazságos teljes kártalanítás, ami egyházunkat illetően annál inkább szükségképpen, mert földbirtokai na-

gyobbára kegyes alapítványokból és hagyományokból valók, olyan közepes jólétű vagy éppen szegény emberektől, akik a szájkutól vonták el a falatot, csak hogy kedves egyházuk és intézményei virágzását előbbre vigyék.

Nagy egyházközsegeknek és intézményeinknek teménytelen az épületkára is. A kis egyház parányi templomának rombadölte ott éppen akkora probléma, mint a nagy egyházközsegek díszes templomának újjáépítése. De emezek az épületkárok által nevezetes jövedelemforrásoktól is elesetek és bérházaik sürgős megjavításának késése a kárt mértani haladványban növeli. Sok a hiány a jövedelmi forrásokban és sok a növekedés a kiadásokban, lehetetlen akkora egyházi adót követelni, amennyi a fedezetlen kiadásokra kellene. Amilyen szükség volt annak idején az adómentesség áttöréséhez ama bizonyos kétgaras, éppen olyan mulhatatlan szükség az egyházi adó fennmaradása esetén is ránevelni egyházunk tagjait az önkéntes adakozás erkölcsileg kötelező voltára, még ha nem volna is több anyagi eredménye két garasnál.

Am önkéntes adakozás csak kis egyházközsegekben lehet eredményes. Nagy egyházközsegekben a tagok egymástól is idegenek s az egyházi munka áldásos voltát nem látják elég közelről. Sokszor csak egy nagy, néha lomhán haladó, nyikorgó adminisztrációs gépnék itélik az egyházat. Bürokráciára pedig ugyan kinek volna kedve adakozni?

Nem szeretném, ha félreértenének. Természetesen szükség van egyházi adminisztrációra és ehhez költségre is. Am a református egyház jellegzetes igazgatási formája az önkormányzat. A valódi önkormányzatban pedig nem fizetésért alkalmazott hivatalnokok dolgoznak, hanem a tagok buzgóságából. Mi reformátusok valamikor példaadók voltunk a közintézmények szabadszellemeű fejlődésében. Később mégis itt Magyarországon az állami intézményeknek nem példát mutattunk, hanem utána balagtunk és utánoztuk az idegen hivatalnok rendszert. Pedig az egyháznak köteles volna mindenki tizedet adni nemcsak a javaiból, a munkaerejéből is. Így olyan hatalmas munkamenyiség halmozódhat fel, amellyel minden feladatot el lehet végezni. Csak hogy ehhez lüktető elevenségű egyházi élet kell, amely érezteti a nélkülözhetetlenségét, amint látjuk rendszerint a falvakban. Nagy egyházközsegekben ez elképzelhetetlen. Am ha a kis egyházközsegek erősebb tud lenni a nagynál, kicsivé kell tennünk a nagyot is. A nagyságukban nehezen mozduló tömegeket szét kell osztani eleven kis egyházközsegekre. Természetesen, ahol csak lehet, városi egyházmegye alakításával. Ez is csökkenti az igazgatási költségeket.

Az egyházigazgatási költségek csökkentése pedig nemcsak a mostani nagy szegénységünk tartamára szükséges. Ötödfélszázad esztendeje lesz, hogy kiváltunk a római katolikus egyházból, de ez az idő nem volt elég arra, hogy mentesüljünk az ott elvi alapon álló, tehát helyén való, nálunk az elvekkal ellenkező, tehát kiüszöbölendő szemléletektől. Abban nincs veszedelem, ha egyik lelkipász-

torunkat püspöknek nevezzük, hiszen tudjuk, hogy csupán az érdemért megtisztelt egyik szolgatársunk. Csak az a veszedelem, ha más egyházak mintájára benne fejedelmet látunk.

Igazgatási költségeink jórészt nem a tisztviselők fizetése, hanem a magasabb egyházkormányzást végző gyűlések okozzák. Be kell rendezkednünk arra, hogy természetben adott szolgáltatásokkal és a hittestvéreink közötti kapcsolatok bizalmasabbá tételével lehetővé váljék a gyűléseken részvétel számottevő költség és a vendégeskedés érzésének feszélyezettése nélkül.

Az általános bizalmat fokozni kell arra a célra is, hogy minél több ügyet intézzenek kis bizottságokban. A népes gyűlések csak az ügyintéző bizottságok ellenőrzésére való alkalmasak legyenek. Így alaposan lezállíthatjuk a nagy gyűlések elé kerülő ügyek néha döbbenetesen nagy számát. Jó volna megemlékeznünk a Kálvin tanításáról is: az egész egyházi joghatóság az erkölcsi fegyelmeire vonatkozik, — ez alapon kihagyni az egyházi hatóságok munkaköréből azokat a kérdéseket, amelyek megvitatására költségmentesen alkalmasak az egyháztársadalmi egyesületek. A valóban egyházfegyelmi esetek legnagyobb részét pedig elintézhetik — persze nem hatalmi szóval, hanem megértéssel és szeretettel — a presbitériumok meg a vizitációk.

Mindez megtörténhetik a mai egyházi törvények keretében is. Ha így szerényen meghúzódnak a keskeny és rövid takarónk alatt, a reánk szakadó nagy szegénység közepett is el tudjuk látni feladatainkat. Nekünk valóban nincsen szükségünk arra, hogy a Salamon király minden gazdagságát megszégyenítő dísszal legyünk felruházva, és ha egyőnk egyőnk drágább, az összességünk hogyné volna becsesebb a verébfióknál. Csak fel kell ébreszteni hittestvéreinkben azt a tudatot, hogy Istennel a világ kezdetétől a világ végéig fennálló egyházára minden embernek olyan szüksége van, mint a nap fényére és melegére. Akkor jut a szegényes életről nemcsak a munkásaink ellátására, de a szűkölködők gyámolítására is.

A szegény ember — talán mivel ügyis hasztalan szorgalmaskodnék a holnapi napról — könnyebben adakozik, mint a jómódú. Talán a szegénnyé lett egyház is könnyebben tud jót tenni. Az utóbbi években egy kedves agg testvérünk csodás munkájából megtanultuk, hogy a diakonia végzéséhez jók a nádfedeles szeretházak is. A szomorú háborúnak nagyon becses tanulsága, hogy beleszakított ablakú, festetlen falú szobában, kifosztott lakásban is boldogan élhetünk, ha egymást szeretjük, és az Istenben való bizodalmat nem veszítjük el. A diakonia ügyének sokkal adósa egyházunk, ezt az adóságot most nagy szegénységünkben rovogassuk le.

Eppen úgy a misszió irányában is. Nem is szólva a külmiszióról, a klinikákon és kórházakban szenvedő betegek sóvárogóknak építő olvasmányok után és boldogok, ha pásztori látogatásban van részük. Ifjúságunk nagy része odavész, ha sürgősen mellé nem állunk; a tanyákon élő munkás magyar testvéreink száza, a magyarság és egyházunk hivatott oszlopai szomjúhozak az ígét, amelyet előttük rendszeresen hirdetni nincs elég anyagi erőnk. Ezekre a célokra jobban kell a pénz, mint adminisztrációra, és aki ezekre előkeríti az anyagi eszközöket, evangélizál.

Nem kevés pénz kell a tanítás ügyére. Ezelőtt gyakran hallottuk: vajjon mi lesz az egyházak iskoláival. Most módosul a kérdés: vajjon mi lesz az iskolákkal, a tanítással, a magyar közműveltséggel. Tud-e a szegény magyarság elég iskolát fenntartani? Ránknézve ez a kérdés akkor sem volna közömbös, ha a magyar iskolák nagy része nem egyházi iskola volna. Mi reformátusok min-

dig azon voltunk, hogy a tudomány gyertyáját se rejtsek véka alá, ahol csak beavatottak tudnak róla, hanem tegyék az asztalra, mert ha mindenkinél fénylik, mindenki dicsőíti a mennyei Atyát. Nem a változástól való félelem, annál kevésbé hatalmi féltékenység, ha a református egyház ragaszkodik az iskoláihoz.

Nem hiszem, hogy emiatt túlon túl aggódunk kellene. A nagyon szegénnyé váló magyar állam aligha kívánhatja megakadályozni, hogy a rá nézve is nélkülözhetetlen feladatot helyette más, évszázadokon át kipróbált és erre jól berendezett tényező végezze. Az egyháznak meg, amely ha iskoláit elveszti, a vallásánál is lesz kénytelen fordítani jókora költséget, érdemes az iskolafenntartást vállalni. Jó iskolák mellett ez nem is nehéz. A szülők a jó iskolát keresik és azért ők is egyházunk más tagjai is, készek áldozatot hozni. Az iskola jóságát pedig nem a pompás berendezés, hanem a tanítók jósága teszi. Ha kiválóképpen megbecsüljük a tanítással foglalkozókat, mindig a legjobb erők fognak hozzánk kíváncskozni. Úgy tudom, tanítóink minden fokon most is ragaszkodnak az egyházi szolgálathoz. Vigyáznunk kell, hogy ezen változás ne essék, mert elkedvetlenedett tanítótestület mellett vagy egészen megszűnik, vagy csak látszatra marad fenn az egyház iskolája.

Kivált a népművelés közvetlen tényezői: a lelkészek és tanítók képzésére való iskoláinkat kell védelmeznünk. Nagy hállával tartozik egyházkerületünk a Kálvineumnak és a debreceni egyházközségnek azért, hogy a tanítónők képzés egyetemes érdekű feladatát magukra vették. A Kálvineum mindennemű munkáját már ezért is támogatnunk kell, a növekvő egyházkerületünkben központi intézetét, a Dóczy-intézetet pedig helyes volna a Kollégiumhoz hasonlóan az egyházkerület közvetlen pártfogásába venni.

Minden református iskola, a hozzátartozó internátussal együtt, méltán istápolat gyermeke egyházkerületünknek, mégis ebben az ünnepélyes órában elsősorban a magam Alma Materre gondolok. Ennek tárgyi oka is van, hiszen csak a Kollégium közvetlenül az egyházkerület; azonkívül ez a hatalmas világitótorony az egész magyarságnak hintette a fényt a székely földtől a nyugati határig, sőt a határokon túl is. A Kollégiumot az egész magyar reformátusság tartotta fenn; tanszékeit, épületeit az önmagukkal szemben olykor a fővárosig takarékos debreceni polgárok állandó és bőséges adakozása mellett nemcsak tiszavidéki, de erdélyi és dunamenti magyarok adományai létesítették. A Kollégiumot, amelybe magyar eleink lobogó lelkesedése van beleéltve, minden áron meg kell tartanunk és átszállítanunk az utódainkra, úgy, ahogy mi örököltük.

Ahogy mi örököltük, szegények felemelésére, tehetségek fényesítésére, szabad szellem terjesztésére. En belülről tudom, mi volt a Kollégium. Hatvan évvel ezelőtt voltam tanítványa. Csizmás, kopottszinórú kabátos tanárok tanítottak benne, ezer forint évi fizetésért, legnagyobb részét csizmás, foltosruhájú, nádfedeles házból, földeltes szobából kikerült gyermekeket, akik 8-ad, 9-ed, egy helyen 40-ed magukkal laktak rosszul fűtött, rosszul világított szobában, tizkrajcáros ebédet ettek, nagynéha kaptak a Kollégiumtól egy pár csizmát vagy nadrágot, mégis boldogok voltak, mert valamennyi tudta, hogy bár a tanárának századrésnyi gondja, úgy szeret itt, mint a szülei házában. A sok más iskolából idesereglett diákság a szabadság, egyenlőség, testvériség szellemében élt itt, nem ismerve sem vallási, sem társadalmi különbséget. Ez a szellem nem tűnhetett el az újabb idők modernebb berendezésében sem.

Tudom, volt hiba is a kollégiumi nevelésben. Nem azért, mert nem fordítottak gondot a finom fellépésre. Hanem azért, mert túlsók volt

a szabadság. Az nem baj, hogy a szabadsághősöket eszményítették, hagyján az is, hogy a vallást illetően úgy bántak a diákokkal, amint felnőttek emberekkel szokás, de az, hogy a mulatozásoknak nem állítottak korlátot, néha a legkiválóbbaknak is romlását okozta. Minden bizonnyal jó lesz gondolkodnunk azon, miként lehet a réginél több felügyeletet és elmélyedőbb vallásosságot vinni a kollégiumi életbe. Kivált a lelkész- és tanítójelöltek nevelésére. De embe riességet, egyenlő elbánást, szegények védelmét, a magyar nép szeretetét nincs okunk máshonnan tanulni. A bűneinket méltó megbánni és megvallani. De ha olyanért is vádolnók magunkat, amiben nem vagyunk hibásak, senki sem hihet a bűnbánatunk őszinteségében. Sok dorgálást, sok kisebbitést kell méltán elszenvednünk, de a Kollégiumtól nem hagyjuk elvitatni azt, hogy a szegénysorsú tehetségek ezreit juttatta a tudomány templomába és nem a fentlevő, hanem a felfelé igyekvő társadalmi rétegek gondviselője volt.

Annak, aki a debreceni Kollégium szellemében nőtt, felesleges szólni a más vallásokat illető felfogásáról. Hogy embertársainkat szeressük, az öszövetségisparancsolja, kereszténynek sem kell tehát lenni ahhoz, hogy kizárjunk lelkünkben minden vallási ellenszenvet. Ha még mindig volna olyan református testvérünk, aki az előző évek tömegőrületéből nem tudott kigyógyulni, vissza kell vezetnünk a helyes útra. Am, ha szeretnünk kell nem keresztény embertársainkat is, annál inkább egyetértésben kell élnünk azokkal, akikkel a keresztység szentsége összefűz. Aki embertársait Jézus Krisztus felé vezet, akármilyen ruhában s akármilyen szertartások közt hirdeti az örök szeretet ígét, nekünk kedves és megbecsülendő munkatársunk. Sőt munkatársunk az is, aki hit nélkül, vagy a hitelenség hitével, de öszinte jó szándékkal cselekszi a jót. Ezek a szamaritanusok sokszor jobbak, mint némely pap vagy lévita. Ezeket nem elidegeníteni való, hanem rávezetni arra, hogy jómunkájukat rúdtuk és akaratuk nélkül is Jézus Krisztus irányítja. Vannak viszonylatok, amelyekben érvényesülni kell az ígének: aki nincs Vele, ellene van, de egészben mégis az a vezérelv: aki nincs ellenünk, velünk van.

Még néhány szót kell szólanom viszonyunkról az országos ügyekhez. Elemi szabály, hogy szeressük a hazát, ami alatt természetesen nemcsak a bérceket, folyókat és síkságokat értjük, hanem elsősorban a rajta élő népet és intézményeit. Elemi szabály az is, hogy megtartsuk a törvényt és engedelmeskedjünk a felsőségeknek, amely mindíg Istentől van. Magától értődik, hogy az engedelmesség nem gátolhat hivatali esküm megtartásában. Sokszor hangoztattam, hogy annak, aki az egyház kiemelkedő szolgálatára vállalkozik, jobb távlatot tartani magát a politikai életől. Ezt vallom most is. Még sem ígérhetem, hogy teljesen elzárkózom a politikai kérdésektől.

Ha azt kutatom, az állammal való kapcsolatok fenntartására vagy felbontására kell-e törekedni; ha annak módját keresem, milyen úton mifele, mekkora kártalanítást kell kapnunk elvesztett földbirtokainkért; ha azon tépelődöm, tartunk-e ki a kényszerű egyházi tagság mellett vagy a hitvalló egyház útjára térjünk; ha lelkipásztoraink megélhetésének biztosításán töprengünk; ha arra gondolok, mi lesz az iskolákkal és az iskolai vallásneveléssel, mi lesz a B-listára kerülhető nevelőkkel; ha az nyugtalanít, miként érhetjük el a mezítalás gyermekeink iskolába járhatóságát és ott a megfagyástól megóvását, miként tudunk gondoskodni számukra tankönyvekről; nyilván politikai kérdésekkel foglalkozom. Politikai téma az is, ha talpra szeretném állítani a Kollégium anyagi erejét mérhetetlen jelentőségű kulturális feladatai végeztetésére; az is, ha az

ifjúság segélyezésére szánt Baltazár-alapítvány fennmaradását kívánom; az is, ha óhajtom az egyházkerület minden jövedelmének megtartását, így a felerészben egyházkerületi tulajdonban levő városi nyomda-vállalat virágzását, ami kulturális nagy érdek és sok derék debreceni munkáscsalád megélhetésének alapja. Politikai meztől sűrölök, ha sajog a szívem nyugdíjas öreg lelkéseink és a sok tőrésben kifinomodott özvegy papnék, e szelid galambok és törékeny nádszálak mindennapi ketyeréért. Nem lehet közömbös, mi történik a ránknézve jogilag ugyan csaknem idegen, de mert fájdalmas áldozatunkkal szült, a szeretet törvénye szerint egészen a magunkénak tartott debreceni tudományegyetemmel. Politikai kérdés az is — végső, de nem utolsó —, mi lesz azokkal a hittestvéreinkkel, akiket az országhatárok elválasztanak tőlünk, de a lelki kapcsolatok válhatatlanul idefűznek.

Amikor az egyházunkat és céljait égető politikai kérdéseknek íme egész tömege áll előttünk, olyanokkal, amelyek ezeken kívül esnek, kivált a pártok törekvéseivel, nem foglalkozhatom, annál kevésbé, mert azt tartom, minden új eszmét azoknak kell megvalósítani, akik amellett már uralomra jutása előtt bizonyoságot tettek. Azokban a presbitériumokban, amelyek engem főgondnokukká választottak, vannak kommunisták, szociáldemokraták, polgári demokraták, kiscsapatpartiak, parasztpártiak és bizonyára a mostanában reakciósnak emlegetettek is. En mindnyájuk rokonszenvét rokonszenvvel viszonom és egyforma szeretettel vagyok irántuk, hacsak megtartják a két főparancsolatot: szeresd Istent és szeresd felebarátodat. Csupán a gyűlölet politikája idegen tőlem. Akkor tartanám kötelességemnek kiállani a politikai porondra, ha azt látnám, hogy a gyűlölködés elleni küzdelemben az ilyen rozsdás venylovagra is szükség van. Már ezért is: Óvjon Isten, hogy valaha politikával foglalkozzam.

Főtiszteletű Közgyűlés, e nagy egyházkerület kormányához még sohasem került ilyen jelentéktelen ember, aminő én vagyok. És talán egy főkurátor sem olyan nehéz időben, mint a mostani. Mégis bizakodva nyúlok a kormányruhához. Jelképet látok abban, hogy beiktatásom itt megy végbe, a Nagytemplom előcsarnokában, a Rákóczi harangjának tornya alatt, romok között. Figyelmeztetés ez arra, hogy ünnepélyes órákban se felejtjük el a rettentő szegénységünket; arra is, hogy nem vagyunk méltók bemenni a szentélybe; de arra is, hogy amikor valami nagy dologhoz kezdünk, mindig a dicső eleinkre gondolva kezdjük el. Reménységadás is: bár törmelékek vesznek körül, a falak még állnak, a fundamentum ép, csak a mi munkánkra van szükség, hogy Isten egyháza talán a réginél nagyobb díszben ragyogjon felettünk.

Erőt meríték Egyetemes Konventünk elnökeinek mindig tapasztalt jóindulatából, segítséget kapok püspök úr bámulatos munkarejében, az egyházmegyei elnökségek, koadjutoraim baráti támogatásában, általában egyházi szolgálataink buzgóságában.

Bízom a magyar reformátusság életében. Bízom abban, hogy egyházunkat és intézményeit a válságos időknél baj nélkül átvizsi tagjai hűsége és áldozatos szeretete. Bízom abban, hogy külföldi hittestvéreink, akik sokszor a legaggodalmasabb helyzetben jöttek egyházunk és intézményei megsegítésére, e mostani szörnyű szegénységünkben sem hagynak el bennünket. És: ha minden elmarad, Isten el nem marad, reábizom magamat.

Kérem a Főtiszteletű Közgyűlés minden tagját és minden hittestvéreimet, könyörögjön velem együtt, hogy az Úr Isten ne vonja meg tőlem szent Lelkét és velem, bár egészen hitvány eszközzel, végeztessen valami jót az ő földi egyházában a mindenkor áldandó Szentháromság dicsőségére.

Barth Károly egy ma nálunk igen aktuális kérdésről

Kérdés: Szabad-e egy egyházi csoportosulásnak egyházszakadás veszedelme nélkül a nyilvánosság előtt kifejeznie olyan megállapításait és követeléseit, amelyek túlmennek a hivatalos egyházi vezetőség véleménynyilvánításain?

Felelet: Szabad! Mert a hivatalos egyházhatóságoktól világszerte, a priori, a legjobb esetben is csak féligazságot, félerőt tartalmazó s így csak félig kötelező döntéseket lehet várni. Ugyanis ezek a hatóságok a maguk döntéseiben rossz szándék nélkül is, sőt bizonyos tekintetben kényszer alatt állva, éppúgy tekintettel szoktak lenni a saját szabályaira és pénztáira, az egyház külső egységére és külső fenntartására, az egyháznak az állami hatóságokhoz való viszonyára és hasonlókra — mint ahogy tekintettel vannak magára az Evangéliumra. Sajnálatra méltó volna az egyház, hogyha azok mellett, akik a vezetéssel hivatalosan meg vannak bízva, nem volnának mindig szabad előőrsek is, akik anélkül, hogy amazokkal forma szerint szakítanának, magukra ve-

szik annak a felelősségét, hogy az egyházi kérdéseket önállóan megvizsgálják s azokat az egész gyülekezet számára elvileg úgy megvilágítsák, ahogyan azokat a hivatalos egyházi testületek rendszerint nem szokták a maguk intézvényeiben megvilágítani. A keresztyén egyház-kormányzás az egész keresztyén gyülekezet ügye s mint ilyenek kell újra meg újra láthatóvá válnia: ezért a szabályszerű egyházhatóságok a hivatali tekintélyük iránti teljes tisztelet mellett sem vonhatók ki az alól az ellenőrzés, sőt bizonyos tekintetben konkurrenciára alól, amely az ilyen szabad csoportosulások tevékenységében nyilvánul meg. Egyházszakadásra ez a tevékenység az esetben — és mindaddig — nem vezethet, hogyha — és ameddig — a maga részéről komoly odaadással irányul az egyház belső egységére és belső fenntartására.

(Az „Eine Schweizer Stimme 1938—1945.” című kötetből. „An meine Freunde in den Niederlanden“ (1942), 249. l.)

IRODALOM

Sendboten hinter Stacheldraht. Az „Oekumenische Kommission für die Pastoration der Kriegsgefangenen“ kiadása. Genf. é. n.

A 115 oldalas könyvecske a hadifoglyok lelkigondozása érdekében működő oekumenikus bizottság munkájáról számol be. Élénken festi meg a hadifoglytáborok életét, különös tekintettel természetesen arra, hogy hogyan alakulhat ki a hadifoglyok között komoly gyülekezeti élet és egyházi közösség. Bőséges számadatokkal ad tájékoztatást arról, hogy a hadifoglyok lelkigondozásáért munkálkodó oekumenikus bizottság milyen munkát végzett a protestáns hadifoglyoknak bibliával és vallásos, hitméllyítő könyvekkel való ellátása terén. Nagyon érdekes és változatos a könyvnek az a része, amelyben maguk a hadifoglyok tesznek levelekben biznyságot a gyülekezeti közösségek kialakulásáról s ebben az oekumenikus bizottság közreműködéséről. A könyvnek a tanúsága az, hogy a szürösdrót mögött igazán szükség van arra, hogy a könnyen csüggedő, elszakítottágban levő lélek az Igen keresztül megtalálja egyetlen hű Barátját, Jézus Krisztust, akinek „kegyelme mindenre elégséges” (II. Kor. 12:9).

Das Zeugnis eines Boten. Zum Gedächtnis von Dietrich Bonhoeffer. Genf, 1945.

Az egyházak oekumenikus tanácsának újjáépítési és segélyezési osztálya (Genf, 17. Route de Malajon) adta ki ezt a füzetet a hitvalló egyház egyik előharcosának, Dietrich Bonhoeffernek az emlékére, akit a Flossenbürc-Bayern-i S. S. táborban 1945 április 9-én meggyilkoltak. A füzet W. A. Visser H. Hoofft tollából egy Bonhoefferrel való találkozásának a leírását, majd F. von Schlabrendorfftól „D. Bonhoefferrel együtt a börtönben” c. megemlékezést tartalmazza. Utána szemelvények következnek D. Bonhoeffer „Nachfolge”, „Gemeinsames Leben” című műveiből, költeményeiből s részletek a börtönben készített feljegyzéseiből.

A kis füzet nemcsak abból a szempontból komoly és építő olvasmány, mert D. Bonhoeffer mélyhíthű és komoly theologus volt, akit üldöztetése, mártíromsággal végződő élete olyan kérdések elé állított, melyekre csak Isten beszédéből lehet megnyugtató választ kapni, hanem abból a szempontból is, hogy általa be lehet tekinteni a hitvalló egyház sok szenvedéssel teli életébe is. (J. I.)

Sárospataki Igehirdető. Gyülekezeti körlevél formájában, „kézirattal” kerül lelkészeink kezébe e

könyvatos kiadvány 3—4. száma. Czákó Zoltán, Szabó Lajos, Darányi Lajos, Makkai Sándor, Bereczky Albert, Pap Béla és Nagy Barna prédikáció vázlatai telve vannak evangéliumi biznyságtéveséssel, szuggesszív gondolatokkal és nemes időszeregre való törekvéssel.

HALOTTAINK

Oroszlán Sándor kislányai lelképásztor, a beregi egyházmegye tanácsbírája július 10-én 59 éves korban elhunyt. 1912-től előbb mint segédlelkész, majd 1914-től, mint lelképásztor szolgált Kislónyán.

Megyeri Csaba — Megyeri Béla volt égerháti missziói lelkész háromnapos kislá — június 29-én a debreceni klinikán meghalt.

„Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg.”

HÍREK

A tiszántúli református egyházkerület elnökségétől.
2420—1946. szám.

MEGHÍVÓ

az 1946 augusztus 28-án, szerdán a Kollégium kistanácstermében tartandó egyházkerületi ülésekre.

Jog- és pénzügyi bizottság ülése 8 (nyolc) órakor.

Egyházkerületi tanács ülése d. e. 9 (kilenc) órakor.

Egyházkerületi teljes bíróság fél 12 (fél tizenkettő) órakor. Egyetlen tárgya az időszakos tanács kiegészítése.

Bírósági időszaki tanácsülés 12 (tizenkettő) órátkor 1/2-ig és folytatódag d. u. 1/4 órátkor.

Ezekre az ülésekre külön meghívót csak azoknak küldünk, akik a Debreceni Protestáns Lapot — feltehetőleg — rendszeresen nem olvashatják.

Elnökség.

A Magyar Tudományos Akadémia nagygyűlése Révész Imre püspököt, aki 1935 óta levelező tag volt, rendes taggá választotta meg (az ellenkező szavazatok száma mindössze 2 volt).

Molnár István volt gyulai segédlelkész a most alakult tótkomlói missziói gyülekezet lelkészi állásába augusztus 4-én iktatták be. Isten gazdag áldása legyen az új egyházközösség és fiatal lelképásztorán.

Pecsétdíjak. A lelkészi törzskönyvi kivonat kiállítás díja 12 forint, amely összeg postautalványon kérünk eljuttatni a püspöki hivatal címére. A törzskönyvi kivonatra 6 forintos okmánybélyeg is szükséges, ezért a törzskönyvi kivonat kérésével együtt 6 forintos okmánybélyeg beküldését is kérjük. — Iskolai pecsétdíj 6 fr.

A debreceni Kollégium Szupplikációs bizottsága már most jelzi, hogy a szupplikációt az idén is megszervezi. A gyülekezetek adománya tette lehetővé sok szegény diáknak és egyetemi hallgatónak, hogy tanulmányait folytatni tudták. Erre a segítségére most még nagyobb szükség van, mint bármikor volt. A Kollégium csak úgy tud maradni a szegények iskolája és csak

úgy tudja folytatni több mint négyszázados munkáját, ha a története folyamán annyszor megtapasztalt segítséget a gyülekezetektől megkapja. Ezért kérjük a lelképásztorokat, hogy jelezzék: mikor lenne legalkalmasabb természetbeliek gyűjtésére kiszállni gyülekezetükbe. A távolabbi gyülekezetektől pedig perselypénzt és általában pénzbeli adományokat kérünk sürgősen.

Ertesítés. A Debrecenben lakó nyugdíjas lelkészek, özvegy lelkésznék és árvák ügyeinek intézésével Siposs Imre ny. lelkész bízott meg. Az őket illető ügyekben kérjük az illetékeseket, hogy nevezetű forduljanak. Cím: Egyházi adóhivatal, Kálvin-tér 17. sz.

A Dócei-intézet internátusa két évi szünet után ismét megnyílik (Debrecen, Kosuth-u.). Felvehető a leánygimnázium és általános iskolája, a liceum és tanítónőképzőintézet, a polgári leányiskola és általános iskolájának a növendékei. Az épület helyreállítása teljes erővel folyik. A háború nagy pusztítást okozott az intézet felszerelésében, azonban a fenntartó egyház mindent megtesz, hogy a bennlakó növendékek élete külső kereteiben is zavartalanul folyjék. A nehéz beszerzési viszonyokra tekintettel az igazgatóság természetben állapította meg felvételi és tartásdíjakat, az új pénz bevezetése azonban lehetővé teszi, hogy a díjak részben, esetleg egészben is készpénzben fizetessenek. A hús- és zsírelállítás háromféleképpen fizethető, a választás a jelentkező körülményeitől függ. A jelentkezéskor be kell jelenteni, hogy melyikfajta megoldást választja a tanuló.

A legutolsó év (1943—44.) teljes díja 2000 P volt, a most megállapított ellátási tételek: természetbeni és készpénz, nem több mint 2500 forint.

A felvételi, illetve jelentkezési díj készpénzben is fizethető: 60 forint, fizetendő a jelentkezéskor. Augusztus 18-án küldi meg az igazgatóság a felvett növendékeknek az intézeti számot.

Felvételi tájékoztatót az igazgatóság készséggel küld, és minden kérdésben szívesen áll a szülők szolgálatára.

A leendő és volt növendékeket arra kéri az igazgatóság, hogy konyhai és bármilyen felszerelési tárgyat bocsássonak kölcsönképpen az intézet használatára, ágyakról már gondoskodott.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
Ad 1851—1946. szám.

TÁRGY: Oekumenikus jelentéshez adatgyűjtés.

KÖRLEVEL

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

A fenti szám alatt kiadott körlevelmemre hivatkozással tisztelettel kérem, méltóztassanak az oekumenikus bizottság számára készítenő harmadik negyedévi jelentéséhez szükséges adatgyűjtést és adatszolgáltatást oly időben elvégezni, hogy az szeptember hó 30-án kezeim között lehessen. Megjegyzem, hogy a kérdőpontok közül csak azokra kérendő és adandó felelet, amelyeknek tárgyában egy negyedév alatt említésre méltó változásról van Nagytiszteletűségteknek tudomásuk, illetőleg azt okkal feltételezhetik. Egyéb pontokon csak annyi jelzendő, hogy a mult negyedévhez képest változatlan az állapot. Debrecen, 1946 augusztus 5.

1904—1946. szám.

TÁRGY: 1947. évi őszi és 1948. évi tavaszi lelkészképzés vizsgálatok írásbeli tételei.

KÖRLEVEL

Az érdekeltekkel leendő közlés céljából tudatom, hogy az 1947. évi őszi és az 1948. évi tavaszi lelkészképzés írásbeli — házi — dolgozatai a következők:

I. lelkészképzés vizsgálatra:

1. Ótestamentomi bibliai teológiából: „Kijelentés és történet az Ótestamentumban.”
2. Újszövetségi teológiából: „A Filippi levél.”
3. Dogmatikából: „Az Apostoli Hitforma három cikkelyének összefüggése.”

II. lelkészképzés vizsgálatra:

1. a) Egyháztörténetből: „A szatmárnémeti zsinat története, jelentősége, hatásai.”
  - b) Egyházjogból: „Püspökség a magyar református egyház XVII. századbeli kánonai szerint.”
  - c) Gyakorlati teológiából: „A végső dolgokról való tanítás a XIX. század magyar református igehirdetésében.”
  2. Egyházi beszéd (elő- és utóimával) textusával: Zsidók II:24—27.
- Gyakorlati, bibliamagyarázat köréből a szóbeli vizsgálaton magyarítani kell tudni a II. Korinthusi levelet, valamint a Heidelbergi Káté XLV—LII. úrnapi (116—129.) kérdéseit.
- A dolgozatokat a szokott negyedév formában, bekötve, lapszámozva, lehetőleg géppel írva kell beadni a lelkészképzőintézet igazgatóhoz, illetőleg az egyházkerületi lelkészi főjegyzőhöz. A II. lelkészképzés dolgozatainál külön kell kötetelni a tudományos tétel kidolgozását és külön egy kötetben a prédikációt, bibliamagyarázatot és kátémagyarázatot. Debrecen, 1946 augusztus 7.

2292—1946. szám.

TÁRGY: Egyházi épületek és iskolák igénybevétele.

KÖRLEVEL

Tudomásulvétel és szigorú mihezértás céljából szövegszerűen közlöm a július hó 18-án tartott közgyűlés 11. sz. határozatát:

„A püspök jelenti, hogy a legutóbbi másfél év alatt egyre gyakrabban fordultak és fordulnak elő oly esetek, amikor egyházi épületeket, elsősorban iskolákat, politikai pártcélokra alkalmilag, vagy — ritkábban — állandó berendezkedéssel is igénybe vesznek. Újabbban Debrecenben is több ilyen eset fordult elő. A püspöknek tudomása van arról, hogy az illetékes egyházi hatóság a legtöbb ilyen esetben kényszerhelyzetben volt, amikor beletörődött abba, hogy az egyházi épületet pártpolitikai célra használják és nem is tételezi fel egyháziunk egyetlen hivatalosáról sem, hogy e tekintetben felelőtlen könnyelműséggel járna el.

Mégis, tekintettel arra, hogy a példa ragadós és ha ez a szokás terjed és állandósul, annak nemcsak egyházi épületeink használhatóságára, hanem egyházunk és iskolánk belső életére nézve is kiszámíthatatlan következményei lehetnek, sőt az egyház és a világi közélet viszonyában is zavarok állhatnak elő: kéri a püspök az egyházkerületi közgyűlés állásfoglalását.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy egyházi épületeknek pártpolitikai célokra akár állandó, akár alkalmi igénybevétele ellenkezik egyházi törvényeink szellemével (1933. évi I. tc. 74. § c) s az eddig túlnyomólag követett helyes gyakorlattal, amellyel a mai időkben különösen súlyos félreértésekre adhat okot s alkalmul szolgálhat politikai pártellentéteknek az egyházba behurcolására.

Felhívja és kötelezi ezért a presbitériumokat és az összes fokozatos felsőbb hatóságokat és hatósági személyeket, hogy egyházi épületeknek politikai pártcélokra akár állandó, akár alkalmi felhasználásához — fegyelmi felelősségükre hivatkozással — hallgatólag se járuljanak hozzá, az ellen megfelelő formában azonnal tiltakozzanak s az esetet az esperesnek, illetőleg püspöknek jelentésk.

Elnökségét pedig felkéri a közgyűlés, intezzen felterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, amelyben — néhány kivívó esetre külön is rámutatva — nyomatékosan kérje olyan kormányrendelet kibocsátását, amely a vallás szabadság védelmében, valamint az egyház és iskolai munka pártpolitikától mentességének biztosítékául, tiltsa meg bármilyen egyházi és iskolai épületnek pártpolitikai célra igénybevétele s ahol ez az igénybevétele állandó jelleggel már korábban megtörtént: rendelje el az illető épületnek rendeltetési céljára visszabocsátását.”

Debrecen, 1946 július 23.

2408—1946. szám.

TÁRGY: Egyházak portómentessége.

KÖRLEVEL

a közép- és középfokú iskolák igazgatóságaihoz és az esperes urakhoz.

1923—1946. sz. a kiadott körlevelemben már közöltem, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az egyházak portómentességének visszaállítás ügyében átiratot intézett a közlekedésügyi miniszter úrhoz s legalább a díjtalanlyozás kedvezményének megadását kérte.

A közlekedésügyi miniszter úr 234.262—1946. IV. sz. válaszában közli, hogy az 1921. évi XXI. tc. a portómentességet megszüntette, így a portómentesség nem adható meg, de nem teljesíthető az egyházi hatóságoknak a levél-díjtalanlyozásban résztvevő szervek közé való felvétele sem.

Az 1921. évben megszüntetett portómentesség elvesztéséért némi kárpótlásként az egyházak részére biztosítottak az a lehetőség, hogy a magánfelek érdekében adott közönséges, ajánlott, úgyszintén expressz és tértivevényes levél postai küldeményeiket „Hivatalból portóköteles” záradékkal ellátva bérmentesítés nélkül is postára adhatják. E küldeményeknek a díj szabás szerinti egyszeres díjat a címzett fizeti. Ez a Postaiügyi Szabályzatba (40. §.) felvett rendelkezés ma is hatályban van. Ezzel tehát az egyházak levelezési költségeik egy részének terhétől mentesülnek s ezt átháríthatják az érdekelt magánfelekre.

Ezt a miniszteri rendelkezést tudomásulvétel céljából közlöm azzal, hogy egyházi hatóságok, hivatalok, intézetek és intézmények egymásközi levelezésében a „Hivatalból portóköteles” záradék alkalmazását nem tartjuk megengedhetőnek.

Debrecen, 1946 augusztus 5.

2416—1946. szám.

TÁRGY: Illetékek forintértékben megállapítása.

KÖRLEVEL

Tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm az érdekeltekkel, hogy a Magyar Közlöny folyó év július 26-án megjelent 167. számában közzétett 8500—1946. M. E. számú rendelet szerint az illetékek 1946 augusztus 1-től kezdődőleg forintértékben állapították meg. Ennek egyetemes, gyakrabban előforduló ügyekben megállapított új teteit az alábbiakban közlöm:

Okiratok első példánya 6 frt. Okiratok másodpéldánya 3 frt. Bizonyítvány 3 frt. Anyakönyvi kivonat 3 frt. Iskolai bizonyítvány 1 frt. Érettségi bizonyítvány, tanítói oklevél 6 frt. Lelkészi oklevél 25 frt. Másolat, kivonat 6 frt. Közigazgatási beadvány 6 frt. Iskolai beadvány 2 frt. Melléklet és felzet 1 frt. Nyugta 5 frt-ig illetékmentes, 5 frt-on felül 1%. Egyidejűleg közlöm, hogy az iskolai pecsétdíj 6 frt, a lelkesítő törzskönyvi kivonatok pecsétdíja 12 forint.

Debrecen, 1946 augusztus 5.

Révész Imre
püspök.

A TISZÁNTÓLI REFORMÁTUS EGYZHÁZKERÜLET LEGFONTOSABB BIZOTTSÁGAINAK NEVJEGYZÉKE:

Baltazár—Amerikai-Alap gondnoksági tanácsa: Egyházközségi elnökség: Baja Mihály, Dr. Erdős Károly, Dr. Péter Zoltán, Dr. Kállay Kálmán, Dr. Sz. Gavallér Lajos egyházközségi ügyész.

Diakóniai bizottság: Elnökség: Püspök és főgondnok. Előadó-jegyző: Molnár Gyula diakonusintézet igazgató-lelkész. Tagok: Az egyházközségi részéről: Dr. Ember Ernő, Dr. Sz. Gavallér Lajos, Dr. Makkai Sándor, Dr. Farkas Pál, Gaál István, Tamás Ferenc, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Szabó Mihály. — A diakonusok képviselőiben: Tisza Imre. A diakonusztestvérek képviselőiben két diakonissza. A debreceni egyház részéről: Szenes László, Dr. Reke Gusztáv. Debrecen város részéről: Végh Dezső h. polgármester, Dr. Matkó Imre tb. tanácsnok, Lókody László városi számvizsgáló.

Egyházközségi tanács 1946. évre: Elnökség: Id. Porzolt István, Dr. Erdős Károly, Baja Mihály, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Szász Imre, Dr. Végh József, Dr. Nánassy Andor, D. Dr. Kállay Kálmán, Papp Ferenc, Molnár Zoltán, Papp-Szász Lajos, Dr. Vásáry István, Szendy István, Ormós Lajos, Dr. Szesztay András, Dr. Tunyogi Szűcs Géza.

Egyházközségi lelkészjelölő bizottság 1946. évre: Elnök: D. Dr. Révész Imre püspök. Rendes tagok: Dr. Ferenczy Károly, Dr. Vásáry István. Póttagok: Ormós Lajos, Dr. Vasady Béla, Dr. Makkai Sándor, Dr. Kállay Kálmán, Dr. Végh József, Dr. K. Nagy Zoltán.

Időszaki tanács a legközelebbi közgyűlés idejéig: Elnökség. Rendes tagok: Dr. Erdős Károly, id. Porzolt István, Dr. Vásáry István, Póttagok: Baja Mihály, Molnár Zoltán, Dr. Kállay Kálmán, Dr. Nánassy Andor, Dr. Végh József.

Jog- és pénzügyi bizottság: Elnökség: Püspök és főgondnok. Előadó-jegyző: Gaál István. Tagok: Dr. Nánassy Andor, Gaál István, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Vásáry István, Papp-Szász Lajos, Dr. Balla Bertalan, Molnár Zoltán, Dr. Végh József, Dr. Szesztay András, id. Porzolt István, Dr. Literáty Dezső, Gőnczy Béla, Dr. Ember Ernő, Dr. Szász Imre. Hivataltól: Egyházközségi ügyész és Elek Imre.

Kollégiumi igazgatótanács: Elnökség: Püspök és főgondnok. Előadó-jegyző: Magyar Kálmán. Tagok: 1. Az egyházközségi részéről lelkészek: Dr. Szász Imre, Gőnczy Béla, id. Porzolt István, Dr. Ferenczy Károly, Gaál István, Molnár Zoltán, Dr. Erdős Károly, Dr. Kincses Endre; világiak: Dr. T. Szűcs Géza, Dr. Sz. Gavallér Lajos, Papp-Szász Lajos, Jakucs István, Dr. Ember Ernő, B. Szabó István, Dr. Kuzska István, Dr. Karácsony Sándor, 2. A debreceni egyház részéről: Baja Mihály, Dr. Erdélyi Sándor, Dr. Farkas Pál, Dr. Vásáry István, Koncez Sándor, Dr. Makkai Sándor, 3. Debrecen város részéről: Szendrei Sándor h. polgármester, Dr. Szabó Gyula tanácsnok, Dr. Kertész Béla h. tisztifőigazgató, Ary Lajos szv. főtanácsos, a városi számvivőség főnöke. 4. A debreceni egyház s egyszerszind a Kollégium részéről: Az egyházközségi főgondnok, aki a főiskola helyi gondnok. 5. A Kollégium részéről: Dr. Péter Zoltán kollégiumi igazgató, Dr. Szabó István. A főiskolai tanári testület részéről: Dr. Bacsó Jenő, Magyar Kálmán gimnáziumi igazgató, Dr. Mester István gimnáziumi tanár, Dr. Nagy Sándor, Dr. Kiss Tihamér tanítóképzőintézet igazgató, Szemes Károly tanítóképzőintézet tanár, Csőszy László polgári iskolai igazgató, Zilahi Zoltán polgári iskolai tanár. A közös tanári testület részéről tanácskozási joggal: Dr. Papp Ferenc középiskolai felügyelő, Elek Imre gazdasági tanácsos, a mindenkor szénior. Utóbbiak azonban csak az ifjúsági ügyekben van felszólalási joga.

Kollégiumi tanárválasztó küldöttség tagjai: Elnökség: D. Dr. Révész Imre püspök, Dr. Szentpéteri Kun Béla e. ker. főgondnok, Tagok: Dr. Szász Imre, Molnár Zoltán, Bán István, Dr. Makkai Sándor, Dr. Nánassy Andor, Dr. T. Szűcs Géza, Dr. Balla Bertalan, Dr. Reke Gusztáv. Ez a küldöttség rendkívüli időben való választásra a következő közgyűlésig felhatalmaztatott. A debreceni egyház részéről: Baja Mihály, Dr. Balogh Sándor, Dr. Erdélyi Sándor, Dr. Erdős Károly, Koncez Sándor, Dr. Szeremley Béla, Dr. Vásáry István rendes tagok, Hadházy Dániel, Jakucs István, Kántor József, Király András, Kiss Ferenc póttagok. Debrecen város részéről: Dr. Szabó Gyula tanácsnok, Dr. Kertész Béla h. tisztifőigazgató.

Lelkészképzési vizsgálati bizottság: Elnök: Püspök. Előadó-jegyző: Az I. lelkészképzési vizsgálatnál a lelkészképzőintézet igazgatója, a II. lelkészképzési vizsgálatnál az egyházközségi lelkészi főjegyző. Tagok: Gőnczy Béla, id. Porzolt István, Dr. Szász Imre, Molnár Zoltán, Dr. Farkas Pál, Dr. Szentpéteri Kun Béla, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Szentpáli Gavallér Lajos. (A bizottsági tagok összehívása ügyében lásd a 200—1940. és 384—1940. sz. kgy. határozatot!)

Missziói bizottság: Elnökség: Püspök és főgondnok. Előadó-jegyző: Tamás Ferenc. Hivataltól tagja: Dr. Makkai Sándor egytanár. Tagok az egyházközségi részéről: Gőnczy Béla, Molnár Gyula, Dr. Kincses Endre, Dr. Ferenczy Károly, Dr. Illyés Endre, Dr. Szeremley Béla, Dr. Czegledy Sándor. Az esperesek az egyházközségi missziói bizottságnak szavazati joggal bíró rendes tagjai, a bizottság ülésein azonban csak saját költségükön vehetnek részt. A debreceni egyház részéről: Kovács József, Sipos Károly. Debrecen város részéről: Pataky József miniszteri tanácsos, műszaki felügyelő, Dr. Mányhárt Béla tb. tanácsnok.

Népiskolai tanügyi bizottság: Elnök: Püspök. Előadó-jegyző: Szűcs János. Tagok: a) lelkészek: Dr. Szász Imre, Dr. Farkas Pál, Gőnczy Béla, Dr. Dancsházy Sándor, Dr. Ferenczy Károly, id. Porzolt István; b) világiak: Dr. Papp Ferenc, Ormós Lajos, Dr. Ember Ernő, Dr. Szeremley Béla, Nagy Miklós, Dr. Szentpéteri Kun Béla. Tanár- és tanítóképzés: Dr. Kiss Tihamér, László Géza, Csőszy László, Szendy István, Molnár János, Tóth Jenő. Továbbá mindazon polgári iskolák, tanító(nő)képzőintézetek részéről, amelyek tanárai közül a "közgyűlési tagot nem választott, az igazgató, illetőleg egy tanár és minden egyházmegyei tanítói testületi elnök, illetőleg kijelölt helyettese.

Vallásoktatási szakosztály: Elnökség: Püspök és főgondnok. Előadó: Dr. Kiss Tihamér László. Tagok: Dr. Papp Ferenc, Papp Imre, Dr. Csikés Tibor, Nagy Miklós, Gőnczy Béla, Szűcs János. Póttagok: Dr. Péter Zoltán, Csánky Adorján, Dr. Tomay Dezső.

Nyomda-felügyelőbizottság tagjai az egyházközségi részéről: D. Dr. Révész Imre, Dr. Szentpéteri Kun Béla, Dr. Ferenczy Károly.

Szavazatható és zsinati tagokat igazoló bizottság: Egyházközségi elnökség elnöke alatt: Dr. Ferenczy Károly, Dr. Farkas Pál, D. Dr. Kállay Kálmán, Dr. Papp Ferenc, Dr. Erdős Károly, Dr. Ember Ernő. Jegyzője: Dienes József püspöki tanácsos.

Tanügyi (középiskolai) bizottság: Elnökség: Püspök és főgondnok. Jegyző: Egyházközségi lelkészi főjegyző. Előadó: Dr. Papp Ferenc egyházközségi középiskolai felügyelő. Tagok: a) Lelkészek: Csernák Béla, id. Porzolt István, Gőnczy Béla, Dr. Farkas Pál. b) Világiak: Dr. Szentpáli Gavallér Lajos, Karácsony Sándor, Nagy Miklós. c) Tanárok: Dr. Péter Zoltán, Dr. Gaál László, Dr. Horkay László, Magyar Kálmán, Dr. Kopányi Mária, Dr. Sarkadi Nagy János, Németh János.

HIRDETÉNY.

Az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegyei tanács Hajdúbosszörnyben 1946. évi július hó 12-én tartott rendkívüli ülésén Nagy Balázs Dezső nádudvari vallásoktató-lelkész állását megüresedettnek nyilvánította, mert a Magyar Közöny 1945. évi 135. számában közzétett 684—1945. számú e. m. elnökségi felhívásra mind a mai napig nem jelentkezett. Ezen határozat ellen az esperesi hivatalnál Hajdúhadház benyújtandó fellebbezésnek van helye 15 nap alatt érkeztetve részéről.

Hajdúhadház, 1946 július 13.

Molnár Zoltán, esperes.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházközségi hivatalos lapjában a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki Hivatal) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként —50 fillér, ajánlatok Püspöki Hivatal címre küldendők.

Mivel a lap egyelőre csak havonként, a hó 15. napján jelenik meg, ennek figyelembevételét és a pályázatok határidejének ennek megfelelő kitűzését kérjük.

A hajdúbosszörnyei református Bocskai gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy történet-latin vagy történet-magyar szakos tanészre. Pályázhatnak ilyen oklevéllel rendelkező protestáns vallású okleveles tanárok. Az állás szept. hó 1-én elfoglalandó. A pályázati határidő augusztus 20. Igazgató.

Báránd református iskolaszéke pályázatot hirdet lemondástól feltételezetten megüresedett IV. sz. tanítói állásra. Fizetés törvényszerű. Presbitérium megjelözi, hogy amennyiben erre az állásra helybeli tanító átválasztását határozná el, úgy a VII. számú tanítói állás üresedik meg. Ennek az állásnak is törvényszerű fizetése van. Pályázó tartozik pályázati kérvényében megjelölni, hogy bármelyik állásra fenntartja kérelmét. Pályázati határidő 21 nap. Pályázati kérvények Református Lelkészi Hivatal, Báránd címre küldendők.

Beregdaróc református egyházközség presbitériuma 21 napos határidővel pályázatot hirdet fogságban lévő II. sz. tanítói állás helyettesítésére. Fizetés az egyházközségtől 10% hozzájárulás, a többi államsegély. Nők is pályázhatnak. Kérvények Református Lelkészi Hivatal, Beregdaróc, választóhelyre küldendők.

Berekbosszörnyei (Bihar vm.) református iskolaszéke aug. 30-i határidővel pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett III. sz. tanítói állásra. Helyi javadalom 16 értékeség. Atmenetileg lakbér. Tanítónők is pályázhatnak.

Benk (Szabolcs, u. p. Mezőladány) református egyházközsége II. sz. tanítói állására 10% helyi javadalom, megfelelő

államsegély mellett 21 napi határidővel pályázatot hirdet.

Demecester református egyházközség 15 nap határidővel pályázatot hirdet nyugdíjazástól feltételezetten kántortanítói állásra. Kötelesség törvényszerű. Javadalom lakás és 7 kat. hold föld természetben. 26.40 mázsa rozs és 3 öl tűzifa hatóságilag megállapított ára, 44 aranykorona és államsegély. Házhelynek elvett 8 kat. hold 1071 négyzetööl javadalmi földért csereingatlan érdekében fellebbezés Orsz. Tanács előtt. E tételért egyházközség csak siker esetében vállal felelősséget. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Demecester, Szabolcs m. címre küldendők.

Doboz református iskolaszéke pályázatot hirdet egy kántortanítói, egy átválasztás esetén kettő tanítói és egy helyettes-tanítói, tanítónői állásra. Utóbbi esetben tanító házaspárnak alkalmas kéttanteres iskolánál nyílik üresedés. Határidő 21 nap. Egyik álláshoz lakás, másikhoz lakbér jár.

A gáborjáni református egyházközség 21 napos határidővel pályázatot hirdet a II. sz. tanítói állás helyettesítésére és a IV. sz. tanítói állás betöltésére. Javadalom és kötelesség törvény szerint. Iskolaszék. Geszt református iskolaszéke pályázatot hirdet 21 napi határidővel, lemondás folytán megüresedett II. sz. tanítói állásra. Helyi javadalom földben, búzában, fában 29 értékeség. Kötelesség törvényszerű. Nők is pályázhatnak. Pályázatok Református Lelkészi Hivatalhoz, Geszt, Bihar vm. küldendők.

Gulács református egyházközsége pályázatot hirdet III. sz. tanítói állásra. Javadalom lakbér és törvényes képzéskifizetés, teljes egészében az illetményhivatal útján fizetve. Kötelesség: rábizott osztályok vezetése, missziói munkák végzése, férfitanítónak lelkész és kántor akadályoztatás esetén való helyettesítése, esetleg presbitérium rendelkezésre soros kántorok végzése. Pályázhatnak férfi- és nőtanárok. Felszerelt pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Gulács, Bereg megye címre küldendők szeptember 7-ig.

Hajdúnánási református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjazástól feltételezetten megüresedett VI., XXI. sz. férfitanítói és az esetleg átválasztással megüresedett Balázstelek tanyai, XXVII. sz. tanítói állásokra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Pályázati határidő aug. 21. Okmányokkal felszerelt kérvények Református Iskolaszék címére küldendők.

A gyulavári református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet a központi II. sz. kántortanítói állásra helyettesi minőségben, mely állás előreláthatólag végleges betöltésre kerül. Pályázati határidő 21 nap. Iskolaszék.

A hetei református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Javadalma természetben lakás, 38 értékeség, államsegély, 5 öl fa váltáságra államtól, 23.50 q búza, 11.50 q rozs és 7 kat. hold föld. Határidő 21 nap. Pályázatok Református Lelkészi Hivatalnak küldendők, Hete, u. p. Tarpa, Bereg vm.

Jármi református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet a nyugdíjazástól feltételezetten megüresedett kántortanítói állásra 1946 augusztus 21-i határidővel. Kántorpróba augusztus 25-én délelőtt 11. órakor. Az állásban jelenleg helyettes kántortanító működik. Fizetés: díjlevél szerinti 32 értékeséget kitevő helyi javadalom és államsegély. Kötelesség törvény szerint.

A nyirbógtói református iskolaszék pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett III. sz. tanítói állásra. Javadalom a helyi 10% és az államsegély. Kötelességek: a rábizott osztály tanítása, belmissziói munkában segédkezés, bünbánati napokon és úrvacsoraosztás alkalmával kántorizálás és kántorhelyettesítés. Határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Felszerelt kérvények a Református Iskolaszék címére küldendők. Álláson beosztott tanító működik.

A nyírjakói II. sz. tanítói állásra 21 napi határidővel pályázhatnak férfiak és nők.

Kaba református iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett V. sz. férfitanítói, esetleg sorválasztás útján megüresedett X. sz. férfitanítói állásra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Lakás vagy lakbér. Csak férfiak pályázhatnak. Pályázatok kellően felszerelve 21 napos határidővel Kaba, Református Iskolaszék címre küldendők.

Karcag református iskolaszéke, főigazgatói engedélytől feltételezetten pályázatot hirdet a Karcag-kiskücsői XXXI. sz. tanítói állásra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Kérvények 21 napos határidővel Református Iskolaszék címre küldendők.

Kenderesi református egyházközség pályázatot hirdet a VKM jóváhagyásától feltételezetten az újonnan szervezett VI. sz. tanítói állásra. Pályázhatnak nők is. Kötelesség egyházi törvények és szabályrendeletek szerint, missziói munkában segédkezés, kántorhelyettesítés. Fizetés törvényszerű. Pályázati határidő: 1946 szept. 5.

Kenderesi református egyházközség pályázatot hirdet a hadifogságban lévő tanítójának, annak hazatérteig való helyettesítésére. Pályázhatnak nők is. Kötelesség egyházi törvény és szabályrendeletek szerint, missziói munkában segédkezés, kántorhelyettesítés. Fizetés törvényszerű. Pályázati határidő: 1946 szept. 5.

Kékese (Szabolcs vm.) református egyházközsége nyugdíjazástól feltételezetten 21 napi határidővel pályázatot hirdet orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: Kántori: lakás, 12 hold föld, 517 négyzetööl szőlő és 303 P. Tanítói: teljes egészében az Illetmény Hivaltól. Fürdőszoba építésért terítés fizetendő. Kántorpróban megjelenés saját költségén.

Laskod község református iskolaszéke pályázatot hirdet a II. és IV. sz. tanítói állására. Fizetése törvényszerű. Pályázati határidő 21 nap. Mindkét állásra férfiak és nők egyaránt pályázhatnak. Iskolaszék: Laskod p. — Petneháza.

Magyarcsanak református iskolaszéke a VKM jóváhagyásától feltételezetten pályázatot hirdet az I. és II. sz. kántortanítói, illetőleg tanítói állásra. Mindkettőnél a kötelesség törvényszerű. Az I. sz. férfitanítói, a II. nőtanítói állás, de mindkettőre férfiak és nők egyaránt pályázhatnak. Az elsőnél javadalom: 90% államsegély, 10% helyi hozzájárulás, 2 kat. hold jömnőségű föld, kert vagy kertválság, törvényes lakbér, vagy lakás, tüzelőanyag. A másodiknál 90%-os államsegély és 10% helyi hozzájárulás. Kántori képesítéssel rendelkezők előnyben. Maros, vasút, országút mentén Makóhoz közel. A második lemondástól feltételezett. Pályázati határidő aug. 31. Tanítói házaspár pályázata esetén az egyik félnek kántori szolgálatra alkalmasnak kell lennie. Stóla van.

Nagykeréki református egyházközség pályázatot hirdet III. sz. tanítói állásra. Fizetés pénzben, lakás és kert természetben. Az iskola négytanerős. Határidő aug. 21.

Mándok református egyházközsége pályázatot hirdet 21 napos határidővel kántortanítói állásra. Javadalom: 44 mázsa rozs, 850 P változatlan készpénz, lakás, kert, államsegély — tanítói és 10 kat. hold szántó, 400 négyzetööl szőlőföld, stóla — kántori. A földből 9 kat. hold új juttatás. Kántorpróban megjelenés saját költségén. Pályázatok Református Iskolaszéknek, Mándok küldendők.

A paszabi református egyházközség pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett III. sz. tanítónői állására a VKM jóváhagyásától feltételezetten. Helyi fizetés 10% és törvényes lakbér, a többi államsegély. Kötelesség a rábizott osztályok tanítása és belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Kérvények Református Lelkészi Hivatal, Paszab címre küldendők.

A ramocsaházi lelkélpásztor cserélné 1000 lelkes gyülekezet, Nyiregyháztól kocsin 2 órai távolságra. Vasútállomás Demecester vagy Baklórántháza, 35 pernyi kocsitól, köves úton. Békében autóbusszjárat Nyiregyháza. Lakás háromszobás, jó. Nagy gazdasági udvar, melléképületekkel, 1 kat. hold kerttel. Államsegély 922 aranykorona. Stóla. Egyháztól 36 q rozs, 46 kat. hold javadalmi föld, faszorokkal szegélyezve. Ajánlatok Lelkészi Hivatal, Ramocsaháza (Szabolcs m.) címre küldendők.

Szabolcsveresmart református iskolaszéke a II. sz. tanítói állásra pályázatot hirdet háromhetes határidővel. Nők is pályázhatnak. Fizetés törvényes. Lakbér.

Szeghalmi református gimnázium pályázatot hirdet: latin-magyar, angol-magyar, vegyes és történelem-földrajz tanészre. Pályázók irataikat az Igazgatóságához küldjék.

Szentes református iskolaszéke pályázatot hirdet miniszteri jóváhagyástól feltételezetten az újonnan szervezett és tíz százasokos helyi hozzájárulásos 24. férfi tanítói állásra. Határidő 21 nap.

Szarvasra sürgősen keresünk állami ki-nevezésű református kántortanítót. Javadalmazás állami járandóságon felül mintegy 5—8 hold föld, stólapénz. Kinevezés előterjesztésünkre. Református Egyházközség.

Tiszaföldvári református egyházközség pályázatot hirdet 21 napos határidővel egy megüresedett férfitanítói állásra. Fizetés törvényszerű.

A mezőtúri református gimnázium igazgatósága pályázatot hirdet mennyiség-tantermészetan szakos tanári állásra. Protestáns tanárok pályázatukat augusztus hó 30-ig küldjék az Igazgatóságához.

Tiszaparti, 1600 lelkes gyülekezet lelkélpásztor cserélné városias jellegű, vagy város melletti helyre. Javadalmam 40 magyar hold föld, 70 q termény és 1100 P alapkontra. Lakás megfelelő. Adósság nincs. Nagy gyümölcsstermelés. Tiszta református anyaországi község. Részletes ajánlatok Gulács, Szatmár-Bereg megye címre küldendők.

Tiszaugi református egyházközség 21 napi határidővel pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Fizetés, kötelesség törvény szerint.

Tiszakanyár község református iskolaszéke pályázatot hirdet folyó év szept. 1-i nyugdíjazástól feltételezetten megüresedett kántori, tanítói állásra. Javadalom: 21 kat. hold 215 négyzetööl szántóföld, 22 mázsa rozs, stóla szabályrendelet szerint. Kötelesség mindennemű kántori teendők végzése, énekarok vagy énekkarok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, rábizott osztály vagy osztályok vezetése, népművelői előadások tartása. Pályázhatnak kántori, tanítói oklevéllel bíró férfiak. Esetleges bemutatkozás saját költségén eszközölhető. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Kellően felszerelt kérvények Református Iskolaszék, Tiszakanyár, u. p. Dombbrád, Szabolcs m. küldendők.

Az ártándi református egyház lelkélpásztor önként cserélné ohajt. Javadalom: 1. 29 kat. hold föld. 2. 80 köböl termény. 3. 4 öl tűzifa. 4. Készpénz az egyház pénztárából 1200 P (1944-es alapon). 5. Államsegély. Az adókat az egyház fizeti, posta, vasút helyben. Cím: Református Lelkészi Hivatal, Ártánd, Bihar megye.

Zsarolyán református iskolaszéke pályázatot hirdet az üresedésben lévő kántortanítói állásra. Fizetés, kötelesség törvény szerint. Pályázati kérvények 21 napos határidővel Lelkészi Hivatal, Zsarolyán (posta: Nagyszekeres) címre küldendők.